

Microfinanțarea în Europa: Raport privind sondajul 2016-2017

Damla Diriker
Paolo Landoni
Nicola Benaglio

Rezumat executiv

Documentul de față este cea de-a 8-a ediție a raportului privind microfinanțarea în Europa publicat de Rețeaua Europeană de Microfinanțare (REM) și este pentru a doua oară când raportul este întocmit în colaborare cu Centrul de Microfinanțare (CMF). Acest raport, pregătit de către cercetătorii Social Innovation Teams (SIT) și universitatea Politecnico di Torino, a adus laolaltă instituții implicate în activități de microfinanțare din 28 de state Europene, precum și experți europeni în microcreditare. În total,

156 din cele 457 de instituții de microfinanțare (IMF) contactate au răspuns, ceea ce plasează rata totală a răspunsurilor la 34%. Raportul privind sondajul acoperă perioada 2016-2017 și oferă o imagine de ansamblu a principalelor caracteristici instituționale, a portofoliului de microcreditare, a performanței sociale și financiare, a provocărilor și tendințelor sectorului cu ajutorul unei abordări de tip mixt, cuprinzând informații cantitative și calitative colectate prin sondajul online și din interviuri cu experți.

Principalele caracteristici ale sectorului

Furnizorii europeni de microfinanțare se folosesc de o gamă largă de modele instituționale pentru a activa în domeniul microfinanțării. Organizațiile neguvernamentale (ONG) (40%), instituțiile financiare nebancale (IFN) (29%) și cooperativele de credit/cooperativele financiare (19%) alcătuiesc majoritatea participanților la sondaj, iar alte forme legale (de ex. bănci private, bănci de stat, organisme guvernamentale) alcătuiesc restul eșantionului. 72% din instituțiile de microfinanțare care intră în categoriile: ONG, IFN, cooperative de credit/cooperative financiare și organisme guvernamentale sunt reglementate.

În privința vârstei organizaționale, sectorul european de microfinanțare este divers și încă relativ tânăr. Majoritatea

respondenților (58%) și-au început activitatea după anul 2000. A existat, totuși, o încetinire a creșterii noilor IMF, care s-a atenuat în fiecare perioadă începând cu 2005. Doar 5% din instituțiile de microfinanțare chestionate și-au început activitățile de microfinanțare după 2015.

Pentru aproximativ 50% dintre respondenți, microfinanțarea este principala activitate și contribuie la peste 75% din cifra totală de afaceri. Majoritatea respondenților (79%) au mai puțin de 50 de angajați care lucrează echivalentul normei întregi. În 2017, numărul total de personal plătit în cazul eșantionului nostru a fost de 14.743, dintre care o bună parte sunt femei (59%).

Activități de microfinanțare: produse și servicii

În ceea ce privește produsele financiare, majoritatea respondenților oferă micro-împrumuturi comerciale (80%), urmate de micro-împrumuturi de nevoi personale (50%), împrumuturi pentru IMM-uri (37%) și produse de economisire (24%). 37% dintre respondenții la sondaj suplimentează micro-împrumuturile și împrumuturile pentru

IMM-uri cu alte produse de microfinanțare, cum ar fi asigurările, leasingul și ipotecile.

Termenii și condițiile pentru firme și persoane fizice diferă foarte

¹ Lista de contacte a fost alcătuită de REM de-a lungul multor ani și reprezintă atât membrii REM și CMF, cât și listele cu instituțiile de microfinanțare furnizate de rețelele naționale sau de organizațiile informate care activează în țările incluse în sondaj. Membrii REM și CMF sunt bine reprezentați în sondaj, cu o rată a răspunsului de 80%.

mult când vine vorba de micro-împrumuturi. Micro-împrumuturile de nevoi personale sunt mai mici (3.098 euro, spre deosebire de 8.913 euro), sunt oferite pe termen mai scurt (31 luni, spre deosebire de 45 luni) și au rate procentuale anuale medii mai mari (DAE) (18%, spre deosebire de 11%).

În 2017, mai bine de jumătate din participanții la sondaj (68%) ofereau, de asemenea, produse și servicii nefinanciare. În total, 443.825 de clienți au fost deserviți cu produse și servicii nefinanciare, mai mult de jumătate din ei nefiind debitori activi.

Activități de microcreditare: raza de acțiune și performanța socială

Între 2016 și 2017, atât volumul total, cât și numărul total al micro-împrumuturilor acordate au prezentat o tendință ascendentă. În 2017, numărul total de micro-împrumuturi acordate în cazul eșantionului nostru a fost de 635.330 (+1% față de 2016), însumând 2,1 miliarde euro (+11%). Per ansamblu, numărul total de debitori activi deserviți de respondenții la sondaj a fost de 988.457 (+8% față de 2016), cu un portofoliu de micro-împrumuturi brut de 3,2 miliarde euro (+16%).

Cea mai mare parte a portofoliului brut merge către micro-împrumuturile comerciale (54%), chiar dacă există o tendință de creștere a micro-împrumuturilor pentru nevoi personale (43% din total în 2016 și 46% în 2017). În ansamblu, micro-împrumuturile pentru nevoi personale prezintă o tendință de creștere mai rapidă decât cele comerciale.

În 2017, numărul total de debitori activi pentru micro-împrumuturi comerciale a atins cifra de 406.715 (+5% față de 2016). Pe parcursul anului 2017, IMF-urile chestionate au acordat în total

260.534 de micro-împrumuturi comerciale (+6%), cu un volum total de creditare de 1,1 miliarde euro (+15%).

În ceea ce privește micro-împrumuturile pentru nevoi personale, IMF-urile din eșantion au deservit în total 581.742 de debitori activi (+10% față de 2016) și au acordat în total 374.796 de micro-împrumuturi (-2%), care corespund unui volum total de 1 miliard euro (+8%).

Majoritatea respondenților sunt favorabili incluziunii financiare (60%) ca misiune principală, urmată de crearea de locuri de muncă (14%) și de dezvoltarea afacerilor existente (10%). Femeile sunt grupul-țintă cel mai vizat, urmate de populația rurală și beneficiarii de ajutor de șomaj/asistență socială, iar minoritățile etnice, imigranții/refugiații și persoanele cu dizabilități sunt grupurile cel mai puțin vizate. În plus, majoritatea celor din eșantion sprijină antreprenorii pe cont propriu și independenți, urmași de micro-întreprinderile cu până la 5 sau 10 angajați. Majoritatea respondenților sprijină afaceri deja stabilite, dar încă tinere (cu vechime de până la 5 ani).

Activități de microfinanțare: performanța financiară

În privința calității portofoliului, rata portofoliului la risc (întârzieri de plată de 30 zile, PAR30) a scăzut de la 15,2% la 13,9%, iar rata pierderilor din împrumuturi a scăzut de la 6,4% la 5,9% între 2016 și 2017. Rata prescrierilor a fost constantă pentru ambii ani: 4,7% în 2017 și 4,6% în 2016. Costul acordării de împrumuturi a scăzut în 2017, cu o rată medie a cheltuielilor de operare situată la 26%

(față de 33,7% în 2016).

Per ansamblu, rentabilitatea medie a capitalurilor proprii a crescut de la 2,7% la 4,9%, iar rentabilitatea activelor a crescut de la 1,8% la 2,5% în 2017. În 2017, doar 14 din 44 de instituții de microfinanțare erau autonome din punct de vedere operațional.

With contribution from

With financial support from the European Union

POLITECNICO DI TORINO